

VYUŽITIE ETICKÉHO KÓDEXU AUDÍTORA V PODNIKATEĽSKEJ SFÉRE

USE OF A CODE OF ETHICS IN BUSINESS AUDITOR

Agneša Víghová

ABSTRACT

The word "ethics" (derived from the Greek word ethos) generally means the science of morality, the moral awareness and behavior of humans. Authors 1 / Mautz and Sharf recognize that ethical behavior in the audit is nothing more than a specific application of general understanding of ethical conduct, which developed philosophers. Ethics is an abstract concept, but nevertheless plays a very important role in business as well as from the perspective of the auditing profession, as determined by rules and principles that people should follow. Ethical principles related to performance auditing profession listed in the Code Auditor.

KEY WORDS

ethics, *International Federation of Accountants – IFAC*, code of ethics characteristics, system quality,

JEL Classification

X99, Y88, Z77

ÚVOD

Slovo „etika“ (pochádzajúce z gréckeho slova ethos) všeobecne znamená vedu o morálke, o mravnom vedomí a správaní sa človeka. Autori 1/ Mautz a Sharf CITACIA konštatujú, že etické správanie sa v audite nie je ničím iným, ako špecifickou aplikáciou všeobecného chápania etického správania sa, ktoré rozvinuli filozofi. Etika je abstraktný pojem, ale napriek tomu zohráva veľmi dôležitú úlohu v podnikateľskej sfére ako aj z pohľadu výkonu audítorskej profesie, nakoľko určuje zásady a princípy, ktoré by mali ľudia dodržiavať. Etické zásady týkajúce sa výkonu profesie audítorstva sú uvedené v Etickom kódexe audítora.

Etika v profesii audítora

Oblasť etiky finančného audítora je v Slovenskej republike uvedená v zákone č. 540/2007 Z.z. o audítoroch, audite a dohláde nad výkonom auditu v znení neskorších predpisov a v Etickom kódexe audítora, ktorý bol vydaný Slovenskou komorou audítorov (ďalej len SKAU). 2/ Etický kódex audítora SKAU vychádza z etického kódexu IFAC-u, vydaného výborom pre etiku Medzinárodnej federácie účtovníkov (International Federation of Accountants – IFAC). Dôvodom vydania nového Etického kódexu SKAU bola reakcia na zmenu základnej legislatívy upravujúce oblasť auditu teda zákona č. 540/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorá kladie mimoriadny dôraz na nezávislosť audítora. V rámci SKAU od roku 2002 funguje komisia pre etiku a nezávislosť, ktorá vychádza z prístupu založeného

1/ MAUTZ, R.K.-SHARF, H.A.: *The philosophy of Auditing*. Sarasota : American Accounting Association, 1961

2/ KAREŠ, L. *Audítorstvo*. Bratislava : Iura Edition, spol. s.r.o. 2010

na týchto princípoch. Tento prístup vedie k zákazu poskytovania takých služieb audítormi, ktoré ohrozujú ich nezávislosť. Napríklad jedná sa o požiadavku plné zverejnenie audítorských a neaudítorských príjmov a zavedenie internej rotácie kľúčových partnerov firmy pri audítoch jednotiek verejného záujmu. Komisia úzko spolupracuje s Komisiou pre audítorské štandardy a s Komisiou pre legislatívu.

Základná charakteristika etického kódexu

Charakteristickým znakom profesie audítora je prijatie zodpovednosti konať vo verejnom záujme. Zodpovednosťou audítora je uspokojiť potreby klienta a pri svojom konaní vo verejnom záujme sa riadiť Etickým kódexom SKAU - dodržiavať ho.

Kódex pozostáva z troch častí. Časť A ustanovuje základné princípy profesionálnej etiky pre audítora a poskytuje koncepčný rámec, ktorý audítora musí uplatňovať na :

- identifikáciu ohrozenia súladu so základnými princípmi,
- posúdenie významnosti identifikovaného ohrozenia,
- aplikáciu opatrení, v prípade potreby na elimináciu ohrozenia alebo jeho zníženie na prijateľnú úroveň.

Prostredníctvom Etického kódexu sú definované základné požiadavky, ktoré musí audítora spĺňať :

- bezúhonnosť (konať vždy otvorene, čestne vo všetkých profesionálnych a obchodných vzťahoch),
- objektívnosť (nedopustiť konflikt záujmov alebo neprípustný vplyv iných subjektov, ktorý by prevážil nad odborným alebo obchodným úsudkom),
- odborná spôsobilosť (udržiavať svoje odborné poznatky a zručnosti na úrovni ktorá je nevyhnutná na plnenie úloh vyplývajúce z pozície audítora),
- dôveryhodnosť informácií (dodržiavať dôveryhodný charakter informácií nadobudnutých v priebehu výkonu audítorských služieb a nesprístupňovať ich tretím osobám bez náležitého a osobitného oprávnenia),
- profesionálne správanie (dodržiavať právne predpisy - zákony, nariadenia a opatrenia a zdržať sa akéhokoľvek konania, ktoré znevažuje audítorskú profesiu).

Časť B a C etického kódexu definujú opatrenia platné v rámci pracovného prostredia platných pre audítora poskytujúcich služby a pre zamestnaných audítora.

Prostredníctvom Etického kódexu sa od audítora = vyžaduje riešenie konfliktu týkajúceho sa súladu so základnými princípmi. V prípade formálneho alebo neformálneho procesu riešenia konfliktu sú dôležité faktory ako sú : relevantné fakty, dotknuté etické otázky, základné princípy, ktorých sa predmetná záležitosť dotýka, zavedené vnútorné postupy a alternatívny spôsob konania.

Dôležitosť existencie etického kódexu audítora v kontexte systému kvality u podnikateľov

Každý podnikateľský subjekt buduje, implementuje, udržiava a monitoruje a uplatňuje systém kontroly kvality, ktorý poskytuje primerané uistenie, že jej zamestnanci dodržiavajú odborné štandardy a príslušné regulačné a vnútroštátne požiadavky, a že správy o zákazkách, ktoré firma vydáva sú za daných okolností primerané. Z uvedeného dôvodu je veľmi dôležité vo firme zaviesť efektívny systém kontroly kvality, ktorý zahŕňa pravidlá a postupy, ktoré je možno vhodne zdokumentovať, ktoré je možné monitorovať a zaoberajú sa každým z nasledujúcich prvkov 3/:

- zodpovednosť vedenia za kvalitu vo firme,

- relevantné etické požiadavky (vrátane nezávislosti),
- akceptovanie a pokračovanie vzťahov s klientom a konkrétnych zákaziek,
- ľudské zdroje,
- monitorovanie.

Bolo by vhodné, aby sa systém kontroly kvality obsahoval aj nasledovné základné princípy :

- etické správanie,
- nezávislosť a objektívnosť,
- udržiavanie odbornej spôsobilosti,
- náležitú starostlivosť a kvalitnú prácu,
- štandardy všeobecne uznávané v praxi,
- zrozumiteľné vyjadrovania a usmernenie,
- použiteľnosť a relevantnosť vo vyváženom vzťahu s hospodárnosťou, veľkosťou firmy a zdrojmi, ako aj primeraným pomerom nákladov a prínosov pre klientov a firmu,
- primerané udržiavanie klientov.

Je možné konštatovať skutočnosť, že systém kontroly kvality má zahŕňať a riešiť konkrétne postupy nevyhnutné na plnenie alebo prekročenie požiadaviek odborných štandardov, zákonov a predpisov Etického kódexu IFAC.

ZÁVER

Na základe uvedených skutočností je možné konštatovať, že etika zohráva dôležitú úlohu v oblasti audítorstva nakoľko informácie získané prostredníctvom auditu sú využívané rôznymi subjektmi ako sú napríklad bankové inštitúcie, vládne orgány, investori, ktorí sa spoliehajú na objektívnosť a spoľahlivosť audítorov.

LITERATÚRA

- [1] MAUTZ, R.K.-SHARF, H.A.: *The philosophy of Auditing*. Sarasota : American Accounting Association, 1961
- [2] KAREŠ, L. *Audítorstvo*. Bratislava : Iura Edition, spol. s.r.o. 2010 435, ISBN : 978-80-8078-334-1
- [3] Príručka kontroly kvality pre menšie a stredne veľké audítorské firmy. International Federation od Accountants
- [4] Etický kódex audítora, vydaný Slovenskou komorou audítora.